

2012. 09. 10. hétfő - Nikolett, Hunor

Időjárás: 18°C[HÍREK](#) [SPORT](#) [PROGRAMOK](#) [EZ MILYEN!](#) [LILLA](#) [AUTÓ](#) [ÁLLÁS](#) [INGATLAN](#) [APRÓ](#) [CÉGRE](#)Itt vagyok: [Nyitólap](#) > [Blog](#) > [TudósBlog](#) > [Az Alaptörvény javaslat és a magánélet védelme](#)

TudósBlog

Az Alaptörvény javaslat és a magánélet védelme

2011.03.20. 10:34:28

2011. március 14-én nyújtotta be a FIDESZ az új Alaptörvény (Alkotmány) első szövegváltozatát. A Parlament honlapjáról letölthető szövegben a háborítatlan magán- és családi élethez való jogra vonatkozó cikkeket vegyük górcső alá. Ez egyebek mellett a testi és lelki integritás, valamint a személyes adatok védelmének a jogi alapja.

A FIDESZ új, T/2627. számú Alaptörvény tervezete [letölthető az Országgyűlés honlapjáról](#). Az alapvető jogok felsorolását az EU Alapvető Jogok Chartájából vették - ami helyes, és logikus lépés. Tekintsük át e dokumentum rövid történetét!

Az előzmények 1948-re nyúlnak vissza, amikor az Európa Tanács egy nemzetközi egyezmény kidolgozását kezdte meg az emberi jogokról. 1950. november 4-én, Rómában került sor ez első aláírásokra. Az aláíró államok saját jogrendjébe történő átültetés több évig tartott, és akkor lépett hatályba, amikor már tíz állam törvényben kihirdette. Magyarország 1950-ben nem volt az Európa Tanács tagja, és szóba sem került, hogy olyan jogokat, mint pl. a szólás és gyülekezés szabadsága, vagy a sztrájkjog valaha is be lehet majd vezetni. A rendszerváltás után aztán Magyarország gyorsan pótolta az elmaradást és 1990-ben aláírta és 1993-ban törvényben ki is hirdette az egyezményt, az [1993. évi XXXI. törvényben](#). Az aláíró nemzetekről és a dátumokról nyilvántartást vezet az Európa Tanács, [Treaty Office](#) (Egyezmények Hivatala). Jegyezzük meg a nevet: Az Emberi Jogok Európai Egyezményéről (EJEE) van szó, angolul: European Convention on Human Rights (ECHR). Lásd. a [Wikipédia szócikket róla](#).

Az EJEE egyezmény létrehozta az **Emberi Jogok Európai Bíróságát (EJEB)**, amelynek Strasbourgban van a székhelye, és ahová bármely állam polgára **ingyen** fordulhat, ha úgy véli, hogy az egyezményben foglalt jogait az adott állam nem megfelelően biztosítja számára. Ennek azonban feltétele, hogy a polgár a saját országában a jogi lehetőségeket kimerítse.

A számunkra fontos cikk az egyezmény 8. cikke:

1. *Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.*
2. *E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.*

Az egyezményben található 8. cikk 1. pontjának egy változata így szerepel a mai Alkotmányban:

- 59. § (1)** *A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.*

A legfontosabb megállapítás, amit megtehetünk az, hogy az EJEE egyezmény nem csupán felsorol alapvető jogokat, hanem korlátokat is állít az elnyomó állammal szemben a lehetséges korlátozásokkal kapcsolatban. Az állam nem avatkozhat be bármilyen okkal az egyének magánéletébe (egyéni önrendelkezésébe). Ezt a részét a EJEE egyezménynek a magyar állam a mai napig nem teljesíti. Különösen igaz ez az adatvédelmi jogszabályokra.

A EJEB bíróságon számos ügy fordult meg az eltelt évek alatt, ezért az Európa Tanács 2000-ben az ítéleteket feldolgozta és ebből elkészítette Alapvető Jogok Chartáját. Nem új egyezményt akartak, bár felmerült, hogy Nizzai Egyezmény néven ezt is felajánlják aláírásra - de végül úgy döntöttek, hogy nem kell új egyezmény, hiszen ez csak a meglévő EJEE egy finomabb változata, minden mondata az EJEE-ből következik. A 2004-es bővítéssel tíz új tagállammal gyarapodott az unió (pl. Magyarországgal), ezért meg kellett reformálni az unió jogalkotását és működését. A javasolt EU Alkotmány néhány tagállamban népszavazáson elbukott, ezért helyette egy kevésbé ambíciózus, Lisszaboni Szerződést fogadtak el. Utóbbi mind a 25 tagállam elfogadta 2009. december 1-jén. A Lisszaboni Szerződés tartalmazza az Alapvető Jogok Chartáját, amely így minden tagállam számára jogilag kötelezővé vált.

Az Alapvető Jogok Chartája megtekinthető a charta betartását monitorozó [EU Alapvető Jogok Ügynöksége honlapján](#). Az Alapvető Jogok Chartája 52. cikke kifejezetten megemlíti az EJEE egyezményt azért, hogy lehessen tudni - minden a chartában szereplő jog forrása, terjedelme és értelmezése azonos az EJEE egyezményben említett jogokkal, annál sem több, sem kevesebb. Ilyen előzmények után teljesen logikus és érthető, hogy az új Alaptörvény alapja az Alapvető Jogok Chartája lett.

Milyen problémák vannak az Alaptörvény tervezettel?

1. Technikai probléma, de nagyon komoly hiányosság, hogy az Alaptörvény nem hivatkozik az EJEE egyezményre. Ezért később vita tárgya lehet, hogy a jogok kiterjedése mekkora, illetve mit is jelentenek az egyes jogok.

2. A háborítatlan magánélet joga - magába foglalja a magánélet gyakorlása során keletkezett személyes adatok védelméhez való jogot. Ez az AB szerint azt jelenti, hogy ki-ki maga dönt arról, hogy mely adatokat kinek ad meg, enged át stb. Az állam beavatkozási lehetőségeinek felső korlátját jelentő EJEE 8.2. pontot továbbra sem tartalmazza az Alaptörvény tervezete, tehát ezt a korlátot nem óhajtja az Magyar Köztársaság elismerni. [Írtam erről egy cikket a Népszabadságban](#).

3. Az EJEB ítéleteiben folyamatosan elmarasztalja az államokat azért, mert az alapvető jogok elvi biztosítása nem elegendő, az EU aktív védelmet kíván meg: az állampolgárok meg tudják magukat védeni az állam (vagy mások) hatalmaskodásával szemben. Nem véletlenül szerepel a charta 2. cikkében a "Human dignity is inviolable. It must be respected and protected." (Az emberi méltóság sérthetetlen. Tisztelni és védeni kell.) Nos, a második mondatot már kispórolta a szövegváltozat készítője. A magyar adatvédelem és az egészségügyi jogi szabályozása tele van "kirakatjogokkal", amelyeket a polgárok nem tudnak érvényesíteni, ugyanis semmilyen szankciót nem von maga után az, ha valamely hivatal törvényt sért. Úgy tűnik ezen a továbbiakban sem kívánnak változtatni.

4. Az emberi méltósághoz szorosan hozzá tartozik a saját test (szövetek és adatok) feletti önrendelkezés. A testi és lelki integritáshoz való jog a charta 3. cikkében szerepel. Az Alaptörvény készítője azonban úgy vélte, hogy ez a jog, csak az orvosi kísérletek során illetné meg az állampolgárokat a rendes orvosi ellátások esetén már nem. Míg az EU tagállamaiban sorra szűnik meg a kényszer orvosi vizsgálatok rendszere (pl. jogosítványnál is) - addig Magyarországon éppen ellenkező tendencia figyelhető meg. A kényszerűnek beállított középiskolai szűrővizsgálatokkal kapcsolatban [több internetes fórumon fellángolt a vita](#).

Dr. Alexin Zoltán

Címkék: [magánélet](#) , [személyes adatok](#) , [önrendelkezés](#) , [egészségügy](#)